

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.4(1).2023.18
UDC 378.091.3:373.2.011.3-051]:001.895-027.561

**READINESS
OF FUTURE
EDUCATORS FOR
INNOVATIVE
PEDAGOGICAL
ACTIVITIES: THE WAY
FROM PROFESSIONAL
SUCCESS TO
PROFESSIONAL
EXPERIENCE**

Raisa Shulyhina

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Preschool Education,
Dragomanov Ukrainian State University,
9 Pyrohova str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5857-351X>
e-mail: shulyhina@gmail.com*

Abstract. *The article provides a thorough analysis of the problem of readiness of a future teacher-educator for innovative activity from the standpoint of its multidirectional perception in scientific circles and the study of various approaches of scientists to the study of the essence of key concepts, their interconnection, in particular «readiness», «innovative activity», «readiness for innovative pedagogical activity», etc.*

The author considers the connection with the pedagogical activity of a teacher-educator, which is aimed at complying with the norms and provisions that define the state requirements for the level of development, education and upbringing of a preschool child through the prism of state documents, in particular the Laws of Ukraine «On Education», «On Higher Education», «On Preschool Education», the Basic Component of Preschool Education in Ukraine. It is clarified that the readiness of a teacher-educator for innovative activity is related to the issues of personal development, professional orientation and self-determination, and the contradictions between the internal feelings of professional success and the dissatisfaction of a young specialist with the results of his/her own activity trigger the mechanisms of personal and professional self-improvement, which eventually lead to success. The attention is focused on the integrative, holistic nature of innovative activity, complementary and promising methodological approaches: system-synergetic, personal-activity, cultural, problem-integrative, as well as spiritual and moral, the implementation of which affects the professional competence of future specialists. It is stated that the path from professional success to the professional experience of a future teacher-educator should be accompanied by psychological and pedagogical support, which can be provided in different ways to achieve professional maturity, such as academic mobility, internships, postgraduate education, domestic and foreign project activities, etc.

It is proved that the achievement of professional success, the formation of professional maturity of a teacher-educator is impossible without his/her readiness for innovative activity, since in modern conditions it is innovative activity that is the most important area of activity of a teacher, without which it is impossible to achieve professional experience.

Key words: *motivation, motivational and value-based attitude to professional activity, interdisciplinary integration, innovative nature of pedagogical work, professional success, professional maturity, professional success, self-education, self-realization.*

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.4(1).2023.18
УДК 378.091.3:373.2.011.3-051]:001.895-027.561

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ШЛЯХ ВІД ПРОФЕСІЙНОГО УСПІХУ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ДОСВІДУ

Шулигіна Р. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5857-351X>
e-mail: shulyhina@gmail.com*

Анотація. У статті здійснено ґрунтовний аналіз проблеми готовності майбутнього педагога-вихователя до інноваційної діяльності з позиції багатовекторності її сприйняття у наукових колах та вивчення різноманітних підходів науковців до дослідження сутності ключових понять, їх взаємозв'язку, зокрема «готовність», «інноваційна діяльність», «готовність до інноваційної педагогічної діяльності» тощо.

Розглянуто зв'язок з педагогічною діяльністю педагога-вихователя, яка спрямовується на дотримання норм і положень, що визначають державні вимоги до рівня розвиненості, освіченості та вихованості дитини дошкільного віку крізь призму державних документів, зокрема Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту», Базового компоненту дошкільної освіти в Україні. З'ясовано, що готовність педагога-вихователя до інноваційної діяльності пов'язана з проблематикою особистісного розвитку, професійної спрямованості та самовизначення, а суперечності між внутрішніми відчуттями професійної успішності та незадоволеністю молодим фахівцем результатами власної діяльності запускають механізми особистісно-професійного самовдосконалення, що з часом призводять до успіху. Зосереджено увагу на інтегративному, цілісному характері інноваційної діяльності, взаємодоповнюючих й перспективних методологічних підходах: системно-синергетичному, особистісно-діяльнісному, культурологічному, проблемно-інтегративному, а також духовно-моральному, реалізація яких впливає на професійну компетентність майбутніх фахівців. Констатовано, що шлях від професійного успіху до професійного досвіду майбутнього педагога-вихователя має супроводжуватись психолого-педагогічною підтримкою, яка для набуття професійної зрілості може відбуватися у різний спосіб, як-то академічна мобільність, стажування, післядипломна освіта, вітчизняна і зарубіжна проектна діяльність тощо.

Доведено, що здобуття професійного успіху, становлення професійної зрілості педагога-вихователя неможливе без його готовності до інноваційної діяльності, оскільки в сучасних умовах саме інноваційна діяльність є найважливішою сферою діяльності педагога, без якого неможливо досягти професійного досвіду.

Ключові слова: мотивація, мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності, міждисциплінарна інтеграція, інноваційний характер педагогічної праці, професійний успіх, професійна зрілість, професійна успішність, самоосвіта, самореалізація.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. Зміна соціально-економічних умов життя сучасного суспільства, оновлення системи освіти, що характеризується потужними інноваційними процесами, потребують якісно нового рівня професіоналізму фахівців та, зокрема, фахівців дошкільної галузі, які працюють із дітьми. Сучасним дітям недостатньо надавати знання, важливо навчати користуватися ними, тобто оволодівати необхідними життєвими компетентностями, ціннісними орієнтаціями для успішної самореалізації у майбутньому.

На цьому наголошується у державних документах, пов'язаних з діяльністю педагога-вихователя, зокрема Законах України «Про освіту» [5], «Про вищу освіту» [6], «Про дошкільну освіту» [7], а також Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні (далі – БКДО) [2], в якому викладені норми і положення, що визначають державні вимоги до рівня розвиненості, освіченості та вихованості дитини дошкільного віку. Оцінюючи зміст зазначених документів, перед освітою (*авт.* – в контексті підготовки фахівців) постають завдання, пов'язані з формуванням людини, здатної адекватно оцінювати зміни та сприймати їх як невід'ємну складову реальності, самим, бути готовими змінювати себе і оточення [1, с. 44]. Для поступального розвитку економічного життя суспільства вкрай важливо, щоб наявний освітній потенціал відповідав потребам держави у фахівцях певної спеціальності [1, с. 107]. У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема підготовки висококваліфікованих кадрів, готових теоретично та практично вирішувати професійні завдання, які вміють якісно створювати, застосовувати та коригувати власну систему професійної діяльності. Знання необхідні особистості на всіх стадіях життя як один із найважливіших чинників підвищення власного професіоналізму [1, с. 50].

Сьогодні громадське становище, професійний престиж педагога-вихователя значною мірою залежать й від нього самого: від його особистісних якостей, ерудиції, якості виконуваної ним педагогічної діяльності, професійної підготовки, підвищення кваліфікації. Тільки педагог, що постійно розвивається, прагне інновацій, може досягти професійного успіху. Професійна успішність педагога – це наявність стійких високих результатів педагогічної діяльності, авторитет серед вихованців, їхніх батьків та колег, успішне наставництво та випереджальний інноваційний характер праці.

Підготовку майбутніх вихователів до здійснення професійної діяльності в реальних умовах закладу дошкільної освіти вивчали Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Завгородня, Л. Зданевич, З. Плохій, Л. Ткаченко, К. Щербакова; психолого-педагогічну готовність до реалізації фахових компетентностей досліджували І. Бех, Л. Ващенко, Г. Нагорна, О. Пометун, Дж. Равен, Г. Сухобська, С. Трубачева, А. Хуторський, Н. Чепелева, Т. Яценко та ін.; роль інновацій в освіті, зокрема дошкільної та проблему готовності педагога-вихователя до інноваційної діяльності висвітлювали у своїх працях І. Дичківська, О. Дубасенюк, В. Зягвизинський, І. Зязюн, О. Кіяшко, О. Коберник, Л. Загородня, М. Поташнік; особливості інноваційної педагогічної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти вивчали Л. Артемова, Т. Жаровцева, А. Залізник, Л. Зданевич, Н. Денисенко, І. Луценко, Н. Лисенко, О. Листопад, І. Мардарова, Т. Поніманська, І. Рогальська-Яблонська; проблеми особистісного зростання педагога-вихователя надавали значення І. Алексашина, С. Максименко, С. Мартиненко, І. Підласий, В. Сластьонін та ін.; становлення професійної зрілості педагога відображена у доробках педагогів і психологів А. Асмолова, С. Братченко, Г. Нагорної, Г. Сухобської, Н. Чепелевої, Т. Яценко та ін.

Науковці зосереджують увагу на інноваціях в освіті, що засвідчує накопичений багатий теоретичний матеріал й практичний досвід. Проте заявлена пробле-

ма готовності майбутнього педагога-вихователя до інноваційної діяльності не досліджувалась в контексті пролонгації від успіху до професійного досвіду. Крім цього недостатньо є зорієнтованість на практичну потребу особистісного зростання майбутнього фахівця, його прагнення до самовдосконалення потреби та здатності до культурного самовираження, вияву творчого потенціалу в сучасних умовах нестабільності, в яких перебуває наше суспільство.

Мета статті. Простежити витлумачення ключових понять та підходів до вирішення проблеми готовності майбутнього педагога-вихователя до інноваційної діяльності як пролонгованої мети від професійного успіху до професійного досвіду.

Завдання дослідження передбачають аналіз, багатовекторне вивчення та узагальнення різноманітних підходів науковців до дослідження сутності інноваційної діяльності та готовності майбутнього педагога-вихователя її реалізовувати. **Методами**, що використано у дослідженні є аналіз джерельної бази, на основі якої схарактеризовано та узагальнено підходи до вивчення проблеми готовності майбутнього вихователя до інноваційної педагогічної діяльності з акцентом на міждисциплінарну інтеграцію у підготовці фахівців дошкільної галузі (загальнонаукові методи). Крім цього, вивчення перспектив міждисциплінарної інтеграції для використання інновацій в педагогічній діяльності на шляху від професійного успіху до професійного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. У педагогічній науці «інноваційну діяльність» розуміють як цілеспрямовану діяльність, яка ґрунтується на осмисленні власного педагогічного досвіду за допомогою порівняння і вивчення, зміни і розвитку освітнього процесу з метою досягнення більш високих результатів, отримання нового знання, упровадження якісної педагогічної практики [13, с. 11-18; 16, с. 41].

Крім зовнішніх атрибутів професійної успішності, є ще й внутрішній – відчуття задоволеності собою, як професіоналом, усвідомлення власної значущості у педагогічній діяльності. Особистісне відчуття професійної успішності пов'язане із зовнішньою оцінкою процесу та результатів педагогічної діяльності й перебуває у діалектичній взаємодії: надмірна задоволеність чи, навпаки, надмірні сумніви у собі, як професіоналі, корелюють із низькими результатами професійної діяльності. Гнучке балансування між внутрішніми відчуттями професійної успішності та незадоволеністю результатами професійної діяльності запускає механізм особистісно-професійного самовдосконалення, що у кінцевому результаті призводить до успіху.

Ефективність процесу формування готовності майбутніх педагогів до інноваційної діяльності як запоруки досягнення професійного успіху залежить від розуміння суті феномену «готовність», «готовність до інноваційної педагогічної діяльності». «Готовність» у довідкових джерелах тлумачеться як погодженість виконувати роботу; стан, при якому все зроблено, все реалізовано. Зазначимо, що складність дослідження у галузі педагогіки полягає в тому, що єдиного визначення даних понять не існує, оскільки науковці розглядають їх у різних аспектах. Зосередимо увагу на окремих з них (див. табл.) [11; 14, с. 46].

В словнику-довіднику з професійної педагогіки також зазначається, що готовність не є природженою, вона виникає в результаті певного досвіду людини, що базується на формуванні її позитивного відношення до вибраної діяльності, усвідомленні мотивів та потреб в них, об'єктивації її предмету та способів взаємодії з ним. Емоційні, вольові та інтелектуальні характеристики поведінки особистості в цьому випадку виступають конкретним вираженням [15, с. 49].

Тлумачення поняття «готовність»	Джерело
прояв здібностей (Б. Ананьев)	
комплекс властивостей особистості, який сприяє успішності діяльності (В. Крутецький)	
цілісне динамічне утворення, що набувається внаслідок спеціального навчання (А. Боровков)	
чітке і системне оволодіння певними знаннями й уміннями, стійка переконаність, соціальнозначуща спрямованість особистості (І. Зимня)	[11; 14, с. 46]
цілісна інтегрована якість особистості, що характеризує її емоційно-когнітивну і вольову мобілізаційність в момент включення в діяльність визначеної спрямованості	
виникає в результаті певного досвіду людини, що ґрунтується на формуванні її позитивного ставлення до професійної діяльності, усвідомленні мотивів і потреб у ній	
діалектична єдність параметрів діяльності та якостей особистості та їх представленість у конкретній людині (І. Зязюн)	[8, с. 11-24]
готовність (readiness) – цілісне утворення, що характеризує емотивнокогнітивну та вольову мобілізаційність суб'єкта в момент його включення в діяльність певної спрямованості (Словник-довідник професійної педагогіки)	[15, с. 49]

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності – особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості й рефлексії [9]. Вона є основою активної суспільної і професійно-педагогічної позиції суб'єкта, яка спонукає до інноваційної роботи, сприяє її продуктивності. Готовність до інноваційної діяльності є внутрішньою силою, що формує інноваційну позицію педагога [17, с. 41].

Джерела готовності педагога-вихователя до інноваційної діяльності сягають проблематики особистісного розвитку, професійної спрямованості та самовизначення (І. Алексашина, І. Бех, І. Дичківська, Ю. Кулюткін, С. Максименко, С. Мартиненко, І. Підласий, Г. Цветкова та ін.). На думку І. Дичківської, сутність інноваційної діяльності полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень до традиційної системи, що передбачає найвищий рівень творчості. Інноваційна діяльність є специфічною і досить складною, потребує особливих знань, навичок, здібностей [4, с. 28-29];

Останнім часом вивчення проблеми готовності майбутнього педагога-вихователя до інноваційної діяльності, становлення його професійної зрілості, все більше набуває інтегративного, цілісного характеру, поєднуючи та взаємодоповнюючи найбільш узагальнені та перспективні сучасні методологічні підходи. До цих підходів можна віднести:

– системно-синергетичний (С. Вітвицька, І. Дичківська та ін.) [3, с. 92-108; 4, с. 28-29]. Специфічними особливостями інноваційного навчання майбутніх педагогів-вихователів з використанням такого підходу є формування у них здатності до передбачення на основі постійного аналізу освітрянської дійсності та переоцінки цінностей, норм, еталонів; налаштування на прогнозування, конструювання педагогічних дій в оновлених нестандартних ситуаціях. На думку І. Дичківської, сутність інноваційної діяльності полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень до традиційної системи, що передбачає найвищий рівень творчос-

ті. Інноваційна діяльність є специфічною і досить складною, потребує особливих знань, навичок, здібностей [4, с. 28-29].

– особистісно-діяльнісний (Л. Виготський, С. Рубінштейн, Є. Бондаревська, В. Краєвський, І. Якиманська та ін.), в основу якого покладена ідея про активність суб'єкта, що пізнає, про навчання, як активну свідому творчу діяльність майбутнього фахівця;

– культурологічний (В. Гура, І. Колмогорова, С. Машкіна, Є. Фортунатова, Л. Хомич та ін.) розкриває головні концептуальні положення цього підходу, принципи розбудови освітнього процесу в умовах підготовки фахівців за різними профілями [16, с. 24-25].

– проблемно-інтегративний. Проблеми інтеграції присвятили свої доробки зарубіжні (А. Етціоні, К. Пурсіайнен, Е. Хаас та ін.) та вітчизняні вчені (О. Антонова, Н. Божко, О. Вошук, І. Гузій, А. Коломієць, Н. Подопрігора, З. Хитра та ін.). Проблема інтеграції розглядається дослідниками, як розроблення теоретико-методологічних основ у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. Цей підхід охоплює всі елементи освітнього процесу і сприяє ефективному формуванню особистості майбутніх фахівців [10, с. 196-197].

Актуальним стає також питання духовно-моральної складової професійної зрілості педагога (О. Дубасенюк, І. Зязюн, Л. Карпова, В. Кричевський, М. Михайліченко, Л. Хоружа та ін.). Це зумовлено насамперед нагальною практичною потребою особистісного зростання, самовдосконалення педагогічних кадрів, відповідно до сучасних соціальних умов і вимог. Тобто потреба суспільства в мобільних професійно зрілих педагогах, які забезпечують високу якість навчання та виховання. Такі виклики впливають на формування вагомих складових професійної компетентності майбутніх фахівців, серед яких провідною є духовно-моральна компетентність [12, с. 131-136].

Останніми роками наростає обсяг і темпи запровадження в освітній процес інновацій, викликаних змінами у суспільних відносинах, проте їх запровадження та освоєння помітно стримує низька професійна готовність педагогів. Для професійного зростання необхідна система науково-методичної та психолого-педагогічної підтримки педагогів-вихователів у всіх формах: післядипломна освіта, стажування, вітчизняна і зарубіжна проектна діяльність, академічна мобільність, які спираються на науково обґрунтованих уявленнях про процес становлення професійної зрілості педагога. Більшість дослідників у наукових колах розглядає професійну зрілість як готовність педагога до інноваційної діяльності, яка є константною характеристикою сучасної освіти, та як критерій якості безперервної освіти педагога, а також його (педагога) готовність до безперервного особистісно-професійного самовдосконалення.

Отже, готовність педагога до інноваційної діяльності на сучасному етапі соціокультурного розвитку вважатимуться необхідним компонентом його професійної зрілості, оскільки процес генерування нововведень та їх запровадження йде із значним прискоренням у всіх сферах життя суспільства. В сучасних умовах інноваційна діяльність педагога має відповідати основним принципам:

1. *Принцип інтеграції освіти.* Передбачає посилену увагу до особи кожної дитини як найвищої соціальної цінності суспільства, орієнтацію формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними, фізичними якостями.

2. *Принцип диференціації та індивідуалізації освіти.* Налаштовує забезпечення умов повноцінного прояви та розвитку здібностей кожного вихованця.

3. *Принцип демократизації освіти.* Дотримання його зобов'язує до створення передумов для розвитку активності, ініціативи, творчості вихованців та педагогів. Ре-

алізація цих принципів потребує інноваційної, творчої діяльності, що передбачає зміну характеру освітньої системи, змісту, методів, форм, технологій навчання та виховання. Мета освіти за таких умов – вільний розвиток індивідуальних здібностей, мотивів, особистісних цінностей різнобічної, творчої особистості, яка перш за все, створює себе як особистість, яка, перш ніж здійснити будь-яке інноваційне перетворення в об'єктному світі, повинна відповідно змінити свій суб'єктний світ. Духовність – це показник норми, цілісності та завершеності особистісного розвитку особистості, свідчення реалізації та розкриття важливих якостей людини [18, с. 48].

Отже, у структурі професійно спрямованого педагога готовність до інноваційної діяльності є показником його здатності нетрадиційно вирішувати актуальні для особистісно орієнтованої освіти проблеми. Ми погоджуємося з науковцями, які зазначають, що підготовлений до інноваційної професійної діяльності педагог має такі професійні якості:

- розуміння системи моральних цінностей, менталітету фахівців даної професії, орієнтація на гуманістичну систему цінностей, віра в успіх – свій та колективу;
- здатність до самоорганізації та організації інших людей, що включає готовність до самоосвіти протягом життя, до самовиховання та самокорекції;
- здатність до самореалізації (самоствердження та самовираження у творчій морально орієнтованій діяльності);
- самомотивація активності у сфері професійної діяльності, підтримка позитивного ставлення до себе як професіонала, професійний оптимізм;
- здатність до цілепокладання, проектування себе як професіонала;
- вироблення індивідуального стилю професійної діяльності, усвідомлення можливості досягнення успіху на різних рівнях діяльності;
- здатність до відбору та аналізу професійно значущої інформації, професійна компетентність;
- здатність до свіжого, нестандартного сприйняття професійних проблем, занурення у новий вид професійної діяльності;
- здатність до концентрації зусиль та релаксації;
- готовність до системного контролю, до рефлексії, до адекватного аналізу результатів своєї та колективної професійної діяльності;
- використання об'єктивних можливостей для професійного розвитку та вдосконалення, відповідальність за невикористаний шанс;
- здатність до постановки нових завдань, одержання принципово нового продукту, облік соціальних потреб, передбачення, професійна інтуїція;
- авторитет та імідж особистості;
- володіння прийомами роботи у «команді», забезпечення позитивного мікроклімату у колективі;
- здатність до проектування нової професійної сфери, створення нових форм ділового та творчого спілкування;
- конкурентоспроможність, готовність до самопрезентації та презентації «команди».

Зазначені професійні якості можна характеризувати як показники зрілості особистості професіонала. Поряд із професійними якостями ми можемо визначити показники готовності педагога-вихователя до інноваційної діяльності:

- усвідомлення необхідності впровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;

- поінформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи та інноваційних методів;
- орієнтація на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність;
- готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності;
- володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій та розробки нових. Ці показники проявляють себе не ізольовано, а у різноманітних поєднаннях та взаємозв'язках.

Отже, готовність педагога до інноваційної діяльності можна розглядати і як один із показників готовності до особистісно-професійного самовдосконалення, що передбачає наявність самомотивації та цінності для особистості професійної творчості; здатність до постановки нових цілей та взаємозалежних завдань щодо їх досягнення; вміння бачити протиріччя у професійній сфері та знаходити оригінальні шляхи їх вирішення; здійснювати презентацію, розповсюдження нововведень та адекватну рефлексію власної інноваційної діяльності.

Ми можемо з упевненістю сказати, що професійна зрілість педагога відображатиме якість діяльності педагога, якщо:

1. матиме інтегративний характер і розглядатиме у взаємозв'язку якості педагога, що визначають ефективність його професійної діяльності на індивідуальному, особистісному, когнітивному та процесуальному рівнях;
2. показники професійної зрілості педагога розглядатимуться у динаміці та взаємозв'язку з показниками результативності педагогічної діяльності;
3. показники професійної зрілості педагога відображатимуть особистісно-професійні якості педагога завтрашнього дня;
4. показники професійної зрілості педагога показуватимуть готовність до безперервного особистісно-професійного вдосконалення з урахуванням соціальних умов, що змінюються.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У якості висновків зазначимо, що професійна зрілість педагога – це вищий рівень оволодіння педагогічною професією, що включає сукупність знань, особистісно-професійних якостей, умінь і навичок, які відповідають сучасним вимогам й поєднуються з особистісним життєвим та професійним досвідом, а також гарантують стабільно високу якість та результативність педагогічної діяльності в умовах сьогодення та у майбутньому. Становлення професійної зрілості педагога-вихователя неможливе без готовності педагога до інноваційної діяльності, оскільки в сучасних умовах інноваційна діяльність – найважливіша сфера діяльності професійного педагога, без якого неможливо досягти професійної зрілості.

Проведений пошук з проблеми вивчення готовності майбутнього вихователя до інноваційної педагогічної діяльності, як пролонгованої мети від професійного успіху до професійного досвіду на сьогодні залишає певні питання, які потребують проведення більш глибоких досліджень на теоретичному та емпіричному рівнях. Зокрема, активізація впровадження інновацій у систему підготовки майбутніх вихователів на засадах міждисциплінарної інтеграції, яка лише розширить межі зацікавленості до порушеної проблеми з боку вітчизняних і зарубіжних вчених та прискорить її динамічні зміни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрущенко В. П. Феномен освіти : в 5 книгах. Кн. 1 : Поняття освіти : зміст та предметне поле / наук. ред. д-р філос. наук, проф. Н. В. Кочубей. Суми : Університетська книга, 2020. 452 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція (2021). Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/>
3. Вітвицька С. С. Системно-синергетичний підхід до педагогічної підготовки майбутніх магістрів освіти. *Професійна педагогічна освіта : системні дослідження* : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 92-108.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с. (Альма-матер).
5. Закон України «Про освіту». Законодавство України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380). Редакція від 06.04.2022, підстава – 1986-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Закон України «Про вищу освіту». Законодавство України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). Редакція від 12.05.2022, підстава – 2003-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Закон України «Про дошкільну освіту». Законодавство України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, № 49, ст.259). Редакція від 02.04.2022, підстава – 2153-IX. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
8. Зязюн І. А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 1. С. 11-24.
9. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій. URL: <http://xt.od.ua/73-prohramno-metodychne-zabezpechennia/rekomendatsii/514-kortkij-terminologichnij-slovník-z-innovatsijnikh-pedagogichnikh-tekhnologij>
10. Лавніков О. А., Лесик А. С. Інтегративний підхід у системі вищої освіти : поняття і особливості. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2020. № 1 (19). С. 195-199.
11. Линенко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї : монографія. Одеса : ОКФА, 1995. 80 с.
12. Мачинська Н. І. Теоретичні аспекти духовно-моральної компетентності майбутніх фахівців. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. 2012. Вип. 21. С. 131-136.
13. Михайлишин Р. Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності : якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. С. 11-18.
14. Онищук І. А. Готовність до інноваційної педагогічної діяльності як запорука формування у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти культури самовираження. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VI (70), Issue : 170, 2018. С. 44-47. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/523324.pdf>
15. Словник-довідник з професійної педагогіки / За ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 221 с. URL: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/semenova/slovník.pdf>
16. Теоретичні засади культурологічного підходу у підготовці педагога до виховної діяльності : монографія / С. В. Машкіна, Т. П. Усатенко, Л. О. Хомич, Т. О. Шахрай. Київ : ІПОД НАПН України, 2016. 168 с.
17. Качук Р. А., Остапйовська А. В. Формування готовності педагога до інноваційної діяльності. *Педагогічний пошук*. 2022. № 4(116). С. 41-49.
18. Dovbnia, S. O., Melnyk, N. I., Shulyhina, R. A., Andrushchenko, N. V., Kosenko, Y. M. Diagnosis of creative potential of future teachers as a mental basis for professional self-improvement. *Polish Psychological Bulletin this link is disabled*, 2022. 53(1). P. 47-52. (Web of Science). URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120126/papers/A_24.pdf

REFERENCES:

1. Andrushchenko, V. P. (2020). Fenomen osvity : v 5 knyhakh. Kn. 1 : Poniattia osvity : zmist ta predmetne pole [The phenomenon of enlightenment : in 5 books. Book 1 : The concept of education : content and subject field]. N. V. Kochubei [Ed.]. Sumy : Universytetska knyha [in Ukrainian].
2. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity v Ukraini (2021) (Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity) [Basic component of preschool education in Ukraine (State Standard of Preschool Education)] new edition. Nakaz MON № 33 vid 12.01.2021 roku. Retrieved from: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/79142/> [in Ukrainian].
3. Vitvytska, S. S. (2015). Systemno-synerhetychnyi pidkhid do pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh mahistriv osvity [System-synergetic approach to pedagogical training of future masters of education]. *Profesiina pedahohichna osvita : systemni doslidzhennia : monohrafiia*. O. A. Dubaseniuk [Ed.]. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 92-108 [in Ukrainian].
4. Dychkivska, I. M. (2004). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohiim [Innovative pedagogical technologies] : navchalnyi posibnyk. Kyiv : Akademvydav [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine «On Education»] (2017). Zakonodavstvo Ukrainy (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), № 38-39, st. 380). Redaktsiia vid 06.04.2022, pidstava – 1986-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [The Law of Ukraine «On Higher Education»] (2014). Zakonodavstvo Ukrainy (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2014, № 37-38, st. 2004). Redaktsiia vid 12.05.2022, pidstava – 2003-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro doshkilnu osvitu» [The Law of Ukraine «On Preschool Education»] (2001). Zakonodavstvo Ukrainy (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), № 49, st.259). Redaktsiia vid 02.04.2022, pidstava – 2153-IKh. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> [in Ukrainian].
8. Ziaziun, I. A. (2000). Kontseptualni zasady teorii osvity v Ukraini [Conceptual foundations of the theory of education in Ukraine]. *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity – Pedagogics and psychology of trade education, 1, 11-24* [in Ukrainian].
9. Korotkyi terminolohichnyi slovnyk z innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnolohii [A short glossary of innovative pedagogical technologies]. Retrieved from: <http://xt.od.ua/73-prohramno-metodychne-zabezpechennia/rekomendatsii/514-korotkij-terminologichnij-slovnik-z-innovatsiinykh-pedagogichnykh-tekhnologij> [in Ukrainian].
10. Lavnikov, O. A., Lesyk, A. S. (2020). Intehrativnyi pidkhid u systemi vyshchoi osvity : poniattia i osoblyvosti [Integrative approach in the system of higher education : concept and features]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriiia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky – Announcer of university of the name of Alfred Nobel. Series are “Pedagogics and psychology”*. *Pedagogical sciences, 1(19), 195-199* [in Ukrainian].
11. Lynenko, A. F. (1995). Pedahohichna diialnist i hotovnist do nei [Pedagogical activity and readiness for it] : monohrafiia. Odesa : OKFA [in Ukrainian].
12. Machynska, N. I. (2012). Teoretychni aspekty dukhovno-moralnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Theoretical aspects of spiritual and moral competence of future specialists]. *Naukovi zapysky. Seriiia «Psykhologhiia i pedahohika» – Scientific messages. Series are “Psychology and pedagogics”, 21, 131-136* [in Ukrainian].
13. Mykhailyshyn, R. R. (2016). Profesiina hotovnist pedahoha do innovatsiinoi diialnosti : yakisnyi aspekt [Professional readiness of a teacher for innovative activity: a qualitative aspect]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia pedahohichna – Announcer of the Lviv university. Series are pedagogical, 11-18* [in Ukrainian].
14. Onyshchuk, I. A. (2018). Hotovnist do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti yak zaporuka formuvannia u maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity kultury samovyrazhennia

[Readiness for innovative pedagogical activity as a key to the formation of a culture of self-expression in future teachers of preschool education institutions]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VI (70), issue : 170, 44-47. Retrieved from: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/523324.pdf> [in Ukrainian].

15. Slovnyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky [Dictionary and reference book on professional pedagogy] (2006). A. V. Semenova [Ed.]. Odesa : Palmira Retrieved from: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/semenova/slovník.pdf> [in Ukrainian].

16. Teoretychni zasady kulturolohichnoho pidkholu u pidhotovtsi pedahoha do vykhovnoi diialnosti [Theoretical Foundations of the Cultural Approach to Teacher Training in Educational Activities] : monohrafiia (2016). C. V. Mashkina [Ed.] et al. Kyiv : IPOOD NAPN Ukrainy [in Ukrainian].

17. Tkachuk, R. A., Ostapiovskya, A. V. (2022). Formuvannya hotovnosti pedahoha do innovatsiinoi diialnosti [Formation of teacher's readiness for innovative activities.]. *Pedahohichniy poshuk – Pedagogical search*, 4(116), 41-49 [in Ukrainian].

18. Dovbnia, S. O., Melnyk, N. I., Shulyhina, R. A., Andrushchenko, N. V., Kosenko, Y. M. (2022). Diagnosis of creative potential of future teachers as a mental basis for professional self-improvement. *Polish Psychological Bulletin this link is disabled*, 53(1). P. 47-52. Retrieved from: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120126/papers/A_24.pdf [in English].